

Anti-pest beleidsplan

2019-2020

INHOUD:

1. Definitie van pesten.
2. Doel van het beleidsplan.
3. Wie doet wat wanneer?
4. Adviezen aan ouders.
5. Voorkomen van pesten.
6. Regels en afspraken m.b.t. pesten.
7. Wat is effectief?
8. Kwink.
9. Vastleggen.
10. School en omgeving.
11. Cyberpesten.
12. Vertrouwenspersoon en anti-pest coördinator.
13. Pesten; wat is dat?
14. Signalen van pesten
15. Signalen van pestgedrag.
16. Meer informatie.

Anti-Pestbeleidsplan

Basisschool De Wegwijzer

Uitgangspunt: op De Wegwijzer wordt niet gepest!

Dat zouden we graag willen voor onze school. Helaas is de realiteit soms anders. Op iedere school wordt gepest, ook bij ons. Daarom hebben wij een anti-pestprotocol en een beleidsplan opgesteld. In het anti-pestprotocol staat beschreven hoe wij handelen bij pestsituaties. In het beleidsplan staat beschreven wat wij verstaan onder pesten, hoe we pesten proberen te voorkomen en wat effectief werkt tegen pesten.

We vinden het belangrijk dat alle geledingen binnen de school: directie, leerkrachten, vrijwilligers, ouders, medezeggenschapsraad en kinderen weten wat de afspraken tegen pesten zijn.

1. Definitie van pesten.

De definitie van pesten op school luidt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen. Ook het buitensluiten van kinderen valt onder deze definitie".

2. Doel van het beleidsplan.

We willen voor alle kinderen een veilige school zijn waarin zij zich veilig, geaccepteerd en gerespecteerd voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Een goed pedagogisch klimaat, waarin veilig voelen en veilig zijn een veilige basis is voor ieder kind. Dit is een zeer belangrijke voorwaarde om goed onderwijs te kunnen geven en ontvangen.

Onder een veilige school verstaan wij: een school waar voortdurend en serieus aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag. Hierbij blijven wij kritisch naar ons zelf kijken. We doen dit in een cultuur waarin zowel leerlingen als medewerkers aan het denken worden gezet over hun houding en handelen en waarin we hier open over kunnen praten.

We vinden het belangrijk dat kinderen zich bewust zijn van de gevolgen van pesten en leren iedereen te accepteren zoals hij/zij is.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken en te bespreken, kunnen kinderen en volwassen elkaar aanspreken op deze regels en afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om veilig en met veel plezier naar school te gaan.

Bij inschrijving stemmen ouders in met het beleid van de school, waaronder het anti-pestprotocol en het anti-pest beleidsplan.

Leerkrachten, leerlingen, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestbeleidsplan.

3. Wie doet wat wanneer?

Leerkracht bespreekt algemene afspraken en regels m.b.t. pesten aan het begin van het schooljaar, eventueel aangevuld met een groeps gesprek door het jaar heen.

Gewenst effect? Ja → geen additionele actie

Nee

Bij incidenten m.b.t. pesten wordt dit door de leerkracht met de betrokken kinderen en de hele groep besproken. Dit wordt herhaald en er wordt verslag van gemaakt (zie hoofdstuk 12).

Gewenst effect? Ja → geen additionele actie

Nee

Ouders van de pester en de gepeste worden op de hoogte gesteld door de groepsleerkracht. Afspraken/plan van aanpak worden in overleg met ouders vastgelegd. Hierin wordt ook opgenomen wanneer er een evaluatiemoment is. De directeur en de anti-pest coördinator worden door de groepsleerkracht ingelicht. Andere collega's worden tijdens de teamvergadering of via een mail ingelicht. In uitzonderlijke gevallen wanneer er sprake is van fysiek geweld of andere onveilige situaties worden ouders meteen ingelicht, na één incident.

Gewenst effect? Ja → geen additionele actie

Nee

Leerkracht meldt dit bij de directeur en de anti-pest coördinator. Deze roept de ouders van de pester op voor een gesprek. De ouders van het gepeste kind worden ook uitgenodigd voor een gesprek.

Gewenst effect? Ja → geen additionele actie

Nee

In overleg met ouders wordt bekeken of verwijzing naar NIM (maatschappelijk werk) voor advies wenselijk is. Ook een sociale vaardigheidstraining is een mogelijkheid.

Gewenst effect? Ja → geen additionele actie

Nee

Bijzondere maatregelen als uitsluiting van activiteiten/schorsing.

4. Adviezen aan ouders.

Wanneer u als ouder ontdekt dat een (uw) kind op enigerlei wijze betrokken is bij pesten op school, maak dan een afspraak met school en bespreek het. Probeer kalm en positief te blijven. Pesten is een alledaags probleem en het allerbelangrijkste is om op een constructieve manier samen te werken met de leerkrachten om de situatie te verbeteren.

Uw kind kan ook bij pesten betrokken zijn omdat hij of zij er getuige van is en misschien omdat hij of zij zich op een zodanige wijze gedraagt dat het anderen schaadt. De eerste en belangrijkste stap is goed te luisteren en uw kind de ruimte en de tijd te geven zich uit te spreken.

Wat verwachten wij van ouders? (dit geldt voor ouders van de pester, het gepeste kind en ouders van de klasgenoten)

- Ouders geven het goede voorbeeld.
- Ouders nemen het probleem serieus.
- Ouders luisteren zo objectief mogelijk, maar nemen stelling tegen het pesten.
- Ouders geven hun bevindingen door aan de groepsleerkracht en werken mee aan het plan van aanpak.
- Ouders spelen geen eigen rechter. D.w.z. dat ouders/verzorgers andere dan eigen kinderen niet aanspreken op hun gedrag.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan.

5. Voorkomen van pesten.

Wat doen we om een goed en veilig pedagogisch klimaat te creëren?

- Gouden, zilveren en bronzen weken.
- School(plein)regels elk schooljaar opnieuw bespreken
- Dagelijks monitoren hoe het met de leerlingen is bijvoorbeeld door: thermometer, bij de deur begroeten aan het begin van een dagdeel
- Missie, groepsregels, T-kaarten zichtbaar in de klas. Deze gezamenlijk met de kinderen opstellen aan het begin van het schooljaar
- Conflicten lossen we op met behulp 'STORM'
- Leerkrachten zorgen voor een goede sfeer in de klas.
- Leerkrachten zorgen voor een veilig klimaat.
- We hanteren op school de zogenaamde 'Gouden regels'. Deze hangen op een zichtbare plek in de aula en zijn:
 - We zijn aardig voor elkaar
 - We zijn zuinig op onze spullen
 - We spelen en werken fijn samen
 - We gedragen ons rustig in de school
 - We zijn eerlijk
- De leerkrachten bespreken klassenregels en afspraken over hoe we met elkaar omgaan.
- Aan het begin van elk schooljaar hebben we de 'Gouden weken'. We bewerkstelligen hiermee een positieve groepsvorming middels Klassenkracht, onze SEO-methode Kwink, het samen maken en bespreken van onze schoolregels en groepsregels, groepsvormende activiteiten en coöperatieve werkvormen.
- Leerkrachten hebben een belangrijke voorbeeldfunctie. Zij geven het goede voorbeeld over hoe je met elkaar om dient te gaan.
- Leerkrachten leren kinderen hoe ze met elkaar om horen te gaan.
- We hanteren de methode Kwink voor sociaal-emotionele ontwikkeling in groep 1 t/m 8.

- We gebruiken Viseon in de groepen 1 t/m 8 (volgsysteem sociaal, emotionele ontwikkeling). In alle groepen vult de leerkracht de vragenlijst in. Vanaf eind groep 5 wordt het ook door de leerlingen zelf ingevuld. Wanneer meer dan 25% van de kinderen een niveau IV of V scoort (vergelijkbaar met Cito niveaus), past de leerkracht interventies toe.
- De kinderen uit groep 5 t/m 8 vullen ieder jaar een anonieme vragenlijst in over sociale veiligheid en welbevinden. (WMKPO)
- 2 keer per jaar wordt er in elke groep een sociogram afgenomen. Hier maken we een analyse van en deze wordt besproken in de teamvergadering. Hierdoor krijgt de leerkracht meer zicht op de sociale relaties tussen de leerlingen.
- Het pedagogisch klimaat wordt 4 keer per jaar besproken op de teamvergadering.
- 2 keer per jaar vinden er groepsbezoeken plaats waarbij de focus ligt op het groepsklimaat, de groepsvorming en de relatie tussen leerlingen onderling en leerling-leerkracht.
- Wanneer de sociale ontwikkeling van een kind of een groep kinderen in gevaar dreigt te komen, wordt dit direct in het team besproken.
- Leerkrachten zorgen voor een goede overdracht (naar de duo-leerkracht of naar de leerkracht van de volgende groep).
- Wanneer het team hulp nodig heeft, kan het ondersteuningsteam om advies worden gevraagd.

Het stimuleren van gewenst gedrag helpt om pesten tegen te gaan en bevordert een positieve sfeer in de groep. Pesten ontstaat in de context van een negatieve groepssfeer waarbij iedereen een rol heeft. Als leerkracht bepaal jij de norm, ook als je niets doet. Daadkrachtig en consequent handelen helpt bij het creëren van een rustige en veilige sfeer in de groep. Hierover is meer te lezen in het artikel 'Groepsdynamica in de klas' dat elke leerkracht in zijn bezit heeft.

6. Regels en afspraken m.b.t. pesten.

Algemeen

- Wij pesten niet.
- Wij accepteren niet dat er gepest wordt.
- Word je gepest, praat er dan thuis en/of op school over.
- Word je gepest, de meester en de juffen helpen je.
- Je hoeft het niet geheim houden. Kinderen denken geregeld dat ze pestgedrag niet mogen melden bij een leerkracht omdat ze dan klikken. Pestgedrag moet je juist melden: je wilt dat het ongewenste gedrag ophoudt!
- We gebruiken geen bijnamen.

Meer specifiek

- We doen alleen iets bij een ander wat je zelf ook leuk zou vinden. Dus schelden, fysiek geweld, buitensluiten, uitlachen, discrimineren of beoordelen op uiterlijk zijn uit den boze. We realiseren ons dat deze opsomming nooit volledig kan zijn.
- We laten andere kinderen meedoen met spelen, we sluiten niemand uit.
- We vangen nieuwe kinderen goed op.

Scholen hebben net als ouders een zorgplicht ten opzichte van de leerlingen. Die zorgplicht omvat ook de verantwoordelijkheid het aantal pestincidenten te verminderen en vooral om er op een veilige manier op te reageren. Elke leerling gedraagt zich op een respectvolle manier en houdt rekening met de rechten van anderen. Op deze manier kunnen scholen aangeven dat ongewenst gedrag hun aandacht heeft. Ouders en kinderen moeten ervan op aan kunnen dat er naar hen geluisterd wordt en dat er iets aan de ongewenste situatie gedaan zal worden.

7. Wat is effectief?

Uit ervaring en onderzoek blijkt dat veel strategieën die gebruikt zijn om het gedrag van de pester te veranderen, niet effectief zijn. We kijken vaak naar de pester met gevoelens van boosheid en frustratie, en naar het slachtoffer met medelijden. Omdat school een verantwoordelijkheid heeft tegenover de kinderen en hun ouders, is het belangrijk dat accuraat en effectief gereageerd kan worden op pestgedrag. Dit betekent dat er een methode moet kunnen worden ingezet die werkelijk leidt tot resultaten: het pesten te laten ophouden.

De aanpak die wij hanteren 'de vijf sporen aanpak' is gericht op de hele groep.

Wat deze aanpak bijzonder maakt, is dat het erin voorziet dat het pesten op een voor alle betrokkenen veilige manier wordt opgelost en dat het kinderen (en volwassenen) leert om op een andere manier om te gaan met conflicten. Uitgangspunt is de gedachte dat het uiteindelijk niet helpt om te (dreigen met) straffen en dat het probleem samen opgelost dient te worden.

8. Klassenkracht

Met RESPECT voor de klas; in alle groepen werken we aan de hand van Klassenkracht.

Klassenkracht is een werkwijze die als doel heeft om van een klas een team te maken.

Dit betekent dat aan de hand van een vastgestelde aanpak alle groepen werken aan een sociaal veilig klimaat in de groep.

Gouden weken; de eerste vier weken na de zomervakantie wordt er bewust ingezet op positieve groepsvorming. Belangrijk onderdeel hiervan is het bepalen van de afspraken in de klas. Dit gebeurt aan de hand van de *groepsmissie*: elke groep bespreekt wat voor groep ze willen zijn en welke missie daarbij past. De missie krijgt een centrale plek in de klas (zichtbaar maken).

Ook de *afspraken* van de klas worden besproken en zichtbaar gemaakt (mbv foto's of t-kaarten). De missie is verwoord. De afspraken zijn zo verwoord dat het gedrag dat je wilt zien, omschreven staat (niet uitgaan van 'je mag niet').

Tevens staan de schoolregels weer even extra in de schijnwerpers (zichtbaar in aula).

Tijdens *de Zilveren en Bronzen weken* (na de kerst en na de meivakantie) is er ook weer extra aandacht voor de groepsprocessen.

Conflicten die zich in de klas of op de speelplaats voordoen worden door de kinderen opgelost mbv de *STORM-methode*; op deze manier leren kinderen hoe ze ruzies en problemen zelf kunnen bespreken en tot een oplossing kunnen komen.

Elk jaar adopteert de Klassenkracht-specialist een groep. Deze groep wordt extra begeleidt bij de groepsvormingsprocessen.

Ook bezoekt de Klassenkracht-specialist 2x per jaar alle groepen om de leerkracht te ondersteunen en om het positief groepsklimaat mede te bewaken door waar nodig tips en adviezen te geven.

Twee keer per jaar maken de leerkrachten aan de hand van Sometics een sociogram. In een teamoverleg wordt dit besproken en bekijken we gezamenlijk welke interventies eventueel nodig zijn.

Viseon (Cito) wordt in okt/nov afgenomen. Optioneel kan in mei viseon nogmaals worden afgenomen.

Alle genoemde data zijn opgenomen in de teamkalender.

9. Kwink

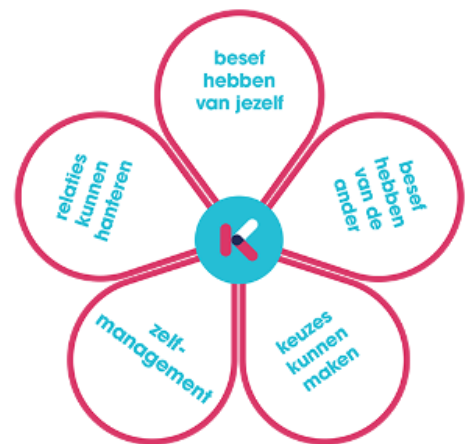
Op school werken we met de sociaal-emotionele methode Kwink.

Kwink is een digitale methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL), inclusief burgerschap en mediawijsheid, voor groep 1 t/m 8 van het basisonderwijs. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Kwink is gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep.

Kwink zet de kracht van de groep in tegen pesten.

Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. Met een structureel, goed doordacht programma dat meetbaar is en daarmee al aan een belangrijke eis van de Inspectie van het Onderwijs voldoet.

Gedragsdeskundigen stellen: 'Het systematisch aanleren van SEL-competenties (levensvaardigheden) draagt wezenlijk bij aan een veilige leer- en leefomgeving.' Ze doelen daarmee op deze vijf competenties. De Kwink lessen zijn opgesteld aan de hand van deze 5 competenties.

10. Vastleggen.

Een belangrijke stap om het sociale klimaat te verbeteren is om zicht te krijgen op de veiligheidsbeleving en de beleving van het schoolklimaat door leerlingen, leraren, ouders, schoolondersteuners en directies. Als de school weet wat er speelt worden knelpunten gesignaleerd en kan het beleid daarop worden aangepast.

Het is daarom belangrijk dat alle incidenten worden vastgelegd. Vanuit de onderwijsinspectie is een monitoring verplicht. Een belangrijk instrument om het gevoerde veiligheidsbeleid te monitoren, is het registreren van incidenten. De aard en omvang van de incidenten is een belangrijke graadmeter van de veiligheid binnen de school. Meten is weten.

Om incidentenregistratie tot een succes te maken, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Goede communicatie, centrale registratie en analyse van de gegevens zijn daarvan de belangrijkste.

Op de Wegwijzer maakt de groepsleerkracht verslag van incidenten en gemaakte afspraken. Dit wordt vastgelegd in Esis B, leerlingdossiers, incidenten, pesten. Bij zowel de pester als het gepeste kind. In het stroomschema staat vermeldt wanneer de directeur een verslag maakt.

11. School en omgeving.

De Wegwijzer is een dorpschool. Kinderen van onze school komen elkaar ook bij clubs en verenigingen tegen. We sturen ons pestprotocol naar verenigingen binnen Winssen waar kinderen lid van zijn. Wanneer we signalen van pesten krijgen vanuit een vereniging, nemen we contact op en zorgen we voor een eenduidige aanpak. We vragen om eventuele reacties en verzoeken verenigingen om op een lijn met de school te gaan zitten.

12. Cyberpesten.

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via social media.

Anonieme berichten versturen via MSN, SMS en What's app, Facebook, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mail bom zijn enkele specifieke voorbeelden van wat wij op school onder cyberpesten verstaan.

Omdat cyberpesten anoniem is en ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt, neemt onze school gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk (nog) erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verdwijnen.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- de leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's.
- samen met de leerling afspraken te maken over internetgedrag via een Internetprotocol.
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken.
- leerlingen duidelijk te maken wat de sancties zijn op cyberpesten (uitsluiten van internetgebruik op school als milde vorm, het verwijderen van school als uiterste maatregel)
- om het jaar wordt een ouderavond georganiseerd door onze stichting Oeverwal in samenwerking met de gemeente. Deze avond is voor ouders van leerlingen uit groep 7 en 8. De kinderen uit groep 7 en 8 krijgen in datzelfde jaar een gastles over sociale media.

Wanneer we op onze school een melding krijgen van cyberpesten dan worden er de volgende maatregelen genomen:

- De leerkracht en/of de anti-pest coördinator gaat in gesprek met de getroffen leerling.
- De leerkracht en/of de anti-pest coördinator neemt direct contact op met de ouders van zowel slachtoffer als dader. (indien bekend)
- De leerkracht of de anti-pest coördinator meldt het incident bij de vertrouwenspersoon van school.
- De anti-pest coördinator neemt contact op met de provider en verzoekt de foto's/bestanden te verwijderen.
- De leerkracht en/of de anti-pest coördinator adviseert de ouders van de gepeste leerling om aangifte te doen bij de politie.
- De leerkracht en/of de anti-pest coördinator probeert de dader(s) te achterhalen en voert de afgesproken maatregelen uit, wanneer het leerlingen van school betreft.

13. Vertrouwenspersoon en anti-pest coördinator.

Dit schooljaar (2019-2020) hebben we een vertrouwenspersoon. Dat is Ilona Kamoen. Karin Claassen is de anti-pest coördinator. Zij zijn bij de kinderen bekend. Bij hen kunnen de kinderen terecht wanneer ze bijvoorbeeld gepest worden. Eens per jaar gaan Ilona en Karin de klassen rond om de kinderen te vertellen wie ze zijn en wat hun taken zijn. Door de groepsleerkrachten wordt dit een aantal keren per jaar herhaald.

Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd binnen het team. Bij aanpassingen adviseert het ouderdeel van de MR en stemt de personeelsgeleding ermee in. Op deze manier zorgen we ervoor dat het een 'levend' document is. Het protocol staat op de website van de school en is bekend bij alle teamleden en betrokkenen van onze school. (zie groepsklapper)

Taken van de vertrouwenspersoon:

De vertrouwenspersoon is een aanspreekpunt voor kinderen, ouders en medewerkers (teamleden) die ontevreden zijn over nalatigheid van en niet gewenst gedrag op school. De vertrouwenspersoon vangt deze kinderen/personen op, begeleidt, geeft bijstand en verwijst de klager naar gelang de situatie en de behoefte van de klager. Zij kan naar eigen inzicht bemiddelen tussen klager en aangeklaagde en functioneert daarbij binnen de kaders van de klachtenregeling. De vertrouwenspersoon verheldert en bemiddelt, maar oordeelt niet. De klachtenregeling ligt op school ter inzage en is tevens na te lezen op de website: www.oeverwal.nl

De bovenschoolse vertrouwenspersonen waar naar door verwezen kan worden zijn onafhankelijk, d.w.z. zijn niet aan stichting Groeiszaam verbonden, en komen uit de regio:

- Mevrouw A. Goeman-Goselink 024-6751156 06-23773057 annette@goeman.info
- De heer A. Haverkort 024-6776085 06-13927345 andrehaverkort10@gmail.com
- Mevrouw L. van den Anker 0344-464363 06-33730747 cmvdanker@hetnet.nl

De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon zijn te verdelen in drie hoofdtaken:

- Opvang, begeleiding en doorverwijzing van de persoon met een klacht gericht op het oplossen van de klacht.
- Voorlichting geven over zijn/haar functie én over vormen van ongewenst gedrag en preventieve activiteiten organiseren gericht op voorkomen van ongewenst gedrag en onveiligheid samen met de anti-pest coördinator. Zij gaan beiden aan het begin van elk schooljaar de klassen rond om zich voor te stellen en uit te leggen wat hun taak is.
- Samen met de anti-pest coördinator verantwoording afleggen en beleidsadvies geven aan directie van de school gericht op de bevordering van de sociale veiligheid.

Taken van de anti-pest coördinator (APC):

- is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid op onze school; zij houdt zicht op berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.
- De APC is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol. Zij zal ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en “leeft” binnen onze school.
- Eens in het jaar zal de APC het anti-pestprotocol op een teamvergadering op de agenda zetten; dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen.
- Binnen onze school zijn Ilona Kamoen en Karin Claassen aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met “pesten”. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op hen doen. Ilona en Karin zullen samen met de betreffende leerling(en), de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende leerkracht(en) het pest probleem in kaart brengen en de vijf-sporen aanpak coördineren. Vervolgens houden zij een vinger aan de pols tijdens het traject dat gestart is en blijven zij het aanspreekpunt.

14. Pesten; wat is dat?

Als een kind zich al langer ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met onaardig of agressief gedrag, wordt geplaagd of buitengesloten van de sociale groep (school, klas, etc.), spreken we van pesten. Wij gebruiken dit begrip dus niet voor incidentele situaties waarbij kinderen zich een enkele keer vervelend of grof gedragen. Het is alleen pesten wanneer het langere tijd aanhoudt, telkens dezelfde persoon betreft en er sprake is van machtsverschil.

Veel kinderen op de basisschool worden wel eens geplaagd. Plagen leert je voor je zelf op te komen. Je wordt er sterker van. Bij plagen is er ook meestal sprake van 'gelijkwaardige' kinderen. Plagen gebeurt incidenteel, is van korte duur en is meestal wel te verdragen.

Plagen is niet dus hetzelfde als pesten. Verschillen zijn:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid (1 tegen 1)	Machtsverschil (meerderen ten 1)
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend/stiekem
Geen psychische gevolgen.	Veroorzaakt psychische schade

We doen allemaal wel eens iets (al dan niet bewust) wat een ander niet bevalt. Echter, wanneer de ander aangeeft dat dit moet stoppen en je gaat toch door, spreken we van pesten.

Toch zijn er binnen elke school/groep kinderen die gepest worden. Deze kinderen worden systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld aangedaan. Zij hebben vaak moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestende kinderen en voelen zich vaak eenzaam. De kinderen die pesten daarentegen, zijn vaak de sterkste kinderen uit de groep. Ze kunnen op verschillende manieren pesten:

- met woorden, bijnamen
- lichamelijk
- door achtervolging
- door uitsluiting, negeren
- door stelen of vernietigen van spullen
- door afpersingen

Pesters zijn soms agressief en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal vertonen ze dit gedrag ook naar volwassenen. Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de enige manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten.

Naast kinderen die gepest worden en kinderen die pesten zijn er ook kinderen die geen actieve rol in het pesten hebben, maar die wel bepalend zijn voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de zwijgende instemming van deze middengroep. Dit laatste geldt overigens ook voor de kinderen die gepest worden. Doordat zij zich niet goed kunnen verdedigen, voelt het kind dat pest zich gesterkt.

Macht van de pester(s) staat tegenover de onmacht van het slachtoffer. Van groot belang is de beleving van het slachtoffer: die voelt zich onmachtig, de buitenwereld ziet het vaak anders. (“hij/zij moet maar wat ... reageren”, “hoe is het mogelijk dat hij/zij dat toelaat?”)

Geen respect voor grenzen: de pesters zullen zelden een “nee” of een “stop daarmee” echt accepteren.

Pesters hebben meestal een laag ontwikkeld empathisch vermogen. Ook al weten ze dat ze iets verkeerd doen, ze zullen zelden het effect van hun daden kunnen inschatten en beseffen meestal de ernst er niet van.

Pesten is een groepsprobleem, dat betekent dat een individu zelden tot nooit het probleem kan oplossen, want een individu kan niet winnen van een groep. De groep moet in actie komen.

15. Signalen van pesten.

Een kind dat gepest wordt, zal dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een kind dat gepest wordt, is niet populair en het kind voelt dat als een tekortkoming naar de ouders toe. Soms kan het ook zo zijn dat een kind niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt.

Het is daarom belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd. Om pesten aan te pakken is het goed te weten wat onder pesten wordt verstaan en wat het verschil is met plagen en ruzie.

Bij **plagen** is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken.

Bij **ruzie** hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.

Van **pesten** is er sprake als iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen. De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid.

Pesten gebeurt vaak in een specifieke groepscontext die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer in de groep.

Het signaleren van pesten voor een leerkracht is nog niet zo eenvoudig. Pesten speelt zich af binnen een groepsproces waar de leerkracht zelf een deel van uitmaakt. Dit maakt het herkennen van pesten lastiger. Daarnaast kun je gewoonweg niet alles waarnemen. Buiten het zicht om pesten leerlingen elkaar bij de kapstokken, op het schoolplein, in de gangen, de aula en niet te vergeten op sociale media.

Neem daarom ook de aanwijzingen van ouders serieus. Opvallende signalen zijn bijvoorbeeld dat het kind:

- niet meer naar school wil, vaker afwezig is
- niets meer over school vertelt
- nooit andere kinderen mee naar huis neemt en nooit bij anderen wordt gevraagd
- vaak alleen staat
- op school slechtere resultaten haalt dan vroeger
- vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt
- vaak hoofdpijn of buikpijn heeft
- blauwe plekken heeft op ongewone plaatsen
- niet wil gaan slapen, veel wakker wordt of nachtmerries heeft
- de verjaardag niet wil vieren
- niet alleen een boodschap/klusje durft te doen
- niet meer naar de speeltuin of andere club wil gaan
- bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig is.

Naast je eigen waarneming en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere kinderen in de klas. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag. ***Vaak voel je als leerkracht intuïtief aan dat er iets niet klopt in de klas!***

16. Signalen van pestgedrag.

- Niet uitgekozen worden
- Niet mee mogen doen
- Niemand wil naast je zitten
- Er wordt niet naar je geluisterd
- Belachelijk gemaakt worden
- Duwen en porren krijgen
- Ze maken grapjes over je
- Uitgescholden worden
- Altijd met een bijnaam genoemd worden
- Uitgelachen worden
- Er wordt over je geroddeld
- Je spullen kapot maken en/of afpakken

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid en is natuurlijk niet compleet. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Een belangrijke regel is dat het inschakelen van de leerkracht niet gezien wordt als klikken.

17. Meer informatie.

Voor meer informatie over pesten:

www.pestweb.nl

www.schoolenveiligheid.nl